Algemene Vereniging voor Liefhebbers van Saarlooswolfhonden

Beste Leden, 6 mei 2008

Volgens de regels van onze vereniging moet de contributie van het lopende jaar voor 1 april zijn overgemaakt. Een paar leden is dit helaas ontgaan. Raadpleeg de volgende pagina en maak de contributie gelijk even over. Weer een zorg minder.

Een hondententoonstelling is bij uitstek de plaats om ons ras te promoten en onze vereniging onder de aandacht te brengen. Onder Evenementen op onze website is te zien waar en wanneer een tentoonstelling in Nederland wordt gehouden. Misschien een idee om eens met een groepje leden gezamenlijk af te spreken om deel te nemen aan zo'n tentoonstelling? Als je interesse hebt, dan kun je een groepje samenstellen op het verenigingsdeel van ons forum. Je kunt, als je bent ingelogd, zelf ook een evenement toevoegen.

Er is sinds kort een folder beschikbaar van de AVLS, waarin basisinformatie is opgenomen over de Saarlooswolfhond. De folder is uitstekend geschikt om uit te delen aan geïnteresseerden in ons ras op bijvoorbeeld tentoonstellingen. Kijk op de website en klik op Downloads. Er is een versie in kleur en in zwart-wit. De folder kan natuurlijk ook worden meegegeven aan pupkopers.

De niet bij de Raad van Beheer aangesloten kynologie heeft zich onlangs georganiseerd in de Federatie van Rasverenigingen in Nederland. Doel van de federatie is om de Raad van Beheer ertoe te bewegen meerdere verenigingen per ras toe te laten. Als dit doel is bereikt zal de federatie ophouden te bestaan. In deze nieuwsbrief treffen jullie een verslag aan.

Gezien de opkomst op 13 april voorzag de lezing van Dr. Matthijs Schilder in een behoefte. Zijn lezing ging over gedragsproblemen, met name angst en schuwheid bij de Saarlooswolfhond en de erfelijke component daarvan. Het is de bedoeling meer van deze lezingen te organiseren.

We hopen tot slot jullie allemaal weer te zien op de aanstaande ledenvergadering van 18 mei. De stukken hiervoor hebben jullie al via de mail gekregen. Berichten van verhindering gaarne even vooraf doorgeven aan het secretariaat. Na de lunch zal Ir. Ed.J. Gubbels aan de hand van praktijkvoorbeelden uit de database een toelichting geven op de gezondheidsgegevens in de datamanager. Ook zal hij aandacht besteden aan de vererving van cataract en de recente ontdekking van het gen dat verantwoordelijk is voor dwerggroei. Ook niet-leden zijn bij dit deel van de dag welkom. De toegang is gratis.

Met vriendelijke groet, namens het bestuur,

Jan Dirkzwager, voorzitter. Marianne Eggink, secretaris.

De AVLS

Contributie € 25 per jaar.
Eenmalig inschrijfgeld € 10.
Gezinsleden € 17,50 per jaar.
Zij betalen geen inschrijfgeld.

Gezinsleden zijn de levenspartner of de kinderen van leden die op hetzelfde adres wonen tot 18 jaar. Zij hebben dezelfde rechten als leden.

Leden die zich na 1 juli inschrijven, betalen voor het lopende jaar de helft van de contributie mits zij gelijktijdig voor het volgende jaar de contributie voldoen. Hetzelfde geldt voor gezinsleden.

De vereniging kent geen ereleden.

De contributie overmaken op:
Bankrekeningnummer:
53.98.01.739 van de ABN-AMRO Bank te Steenwijkerwold

Ten name van:
Algemene Vereniging voor Liefhebbers van Saarlooswolfhonden

Onder vermelding van:
contributie en het *jaar* waarop de betaling betrekking heeft.

Betalingen uit het buitenland:
IBAN code:
NL56ABNA0539801739
BIC code: ABNANL2A

De AVLS wil iedereen die de Saarlooswolfhond in zijn hart heeft gesloten zo breed mogelijk informeren over allerlei aspecten van het ras. Wij zullen - waar nodig - opkomen voor de belangen van alle Saarlooswolfhonden. De AVLS wil een goede en open communicatie bevorderen tussen de leden en het bestuur. Het uitwisselen van standpunten, met respect voor elkaars mening, staat daarbij voorop.

Artikelen van leden worden altijd gepubliceerd in het clubblad, tenzij er sprake is van overschrijding van algemeen aanvaarde fatsoensnormen. De inhoud van de artikelen mag het belang en de goede naam van de vereniging niet schaden of de doelstellingen verwerpen.

Publicatie hoeft echter niet te betekenen dat het bestuur het eens is met de visie van de indiener. Indien er sprake is van een conflict tussen de auteur en de redactie over het al dan niet publiceren van een ingezonden artikel, zal het bestuur in voorkomende gevallen oordelen.

Het bestuur van de AVLS bestaat uit:

- Jan Dirkzwager, voorzitter
- Marianne Eggink, secretaris
- Ruud de Bruin, penningmeester
- Christa de Graaff, bestuurslid
- Jos de Bruin, bestuurslid

Wij verwelkomen alle eigenaren met hun Saarlooswolfhonden, alle fokkers en liefhebbers van het ras (met of zonder hond) in onze vereniging. De AVLS sluit *niemand* uit en kent *geen* ballotage. De statuten en het huishoudelijk reglement zijn te vinden op de website van de vereniging. Nieuwe leden kunnen zich via de website aanmelden.

www.avls.nl

Reactie op een interview

In ons nieuwsblad van juni 2007 had journaliste Hella Liefting een openhartig interview met mevrouw Brooijmans, oud voorzitter van de Raad van Beheer, keurmeester en groot kenner van de Saarlooswolfhond. Zij stond aan de wieg van de erkenning van ons ras.
De Nederlandse Vereniging van Saarlooswolfhonden reageert in haar clubblad van maart 2008 op dit interview.

Men vond het een "sterk staaltje modder gooien" en vindt het vervolgens nodig mevrouw Brooijmans lastig te vallen. Men vraagt haar om opheldering. Daarna wordt in het clubblad de indruk gewekt dat mevrouw Brooijmans afstand doet van haar uitspraken. Deze voorstelling van zaken is ronduit onbehoorlijk.

Mevrouw Brooijmans heeft vanzelfsprekend de tekst van het interview geautoriseerd voorafgaand aan publicatie. Zij heeft de NVSWH dan ook gevraagd haar verder niet meer lastig te vallen. Haar uitspraken zijn voor onze zustervereniging blijkbaar zeer moeilijk te verteren. Naar het principe van hoor- en wederhoor is de NVSWH diverse malen in de gelegenheid gesteld hun visie op de geschiedenis van de Saarlooswolfhond te geven. Men wilde daar geen gebruik van maken. Het zij zo. Wij kunnen, net als mevrouw Brooijmans, terugkijken op een bijzonder prettig verlopen gesprek. Het interview is op onze website te lezen. Jaargang 1 nummer 2.

Nieuw leven

Op zaterdag 12 en zondag 13 april zagen zes pupjes het levenslicht in kennel Bastaja in Wijchen. *(foto links)* De ouders zijn Honehe (Binky) en Megahwati Nona Manis Bastaja. Er werden vijf reutjes en 1 teefje geboren, allen wolfsgrauw. Beide ouderdieren hebben HD-A en zijn na onderzoek vrijgegeven voor erfelijke oogafwijkingen. Neem voor kraamvisite vooraf even contact op met Francis Timmerman. Tel. 024 - 64 17 301

Djoser van Rijnecker Hof (Bobbi) en Oscha Oebele Bastaja zijn de trotse ouders van acht puppen *(foto rechts).* Ze werden bij de familie Gerritsen geboren op woensdag 30 april, Koninginnedag dus. Drie reutjes en één teefje zijn bosbruin. Drie teefjes en één reutje zijn wolfsgrauw. Ook deze ouders hebben beiden HD-A en zijn vrijgegeven voor alle erfelijke oogafwijkingen. Kraamvisite is welkom vanaf 20 mei. Neem voor meer informatie contact op met de familie Gerritsen tel. 040 - 204 58 07 of met Francis Timmerman.

We ontvingen een dekbericht van Ootek Amarok Bastaja en Donna Shanti Yoza di Canelupi en van Djurre Dhungar de Ley'va en Carmen Mika Yoza di Canelupi.

De hysterie rondom fokzuiverheid

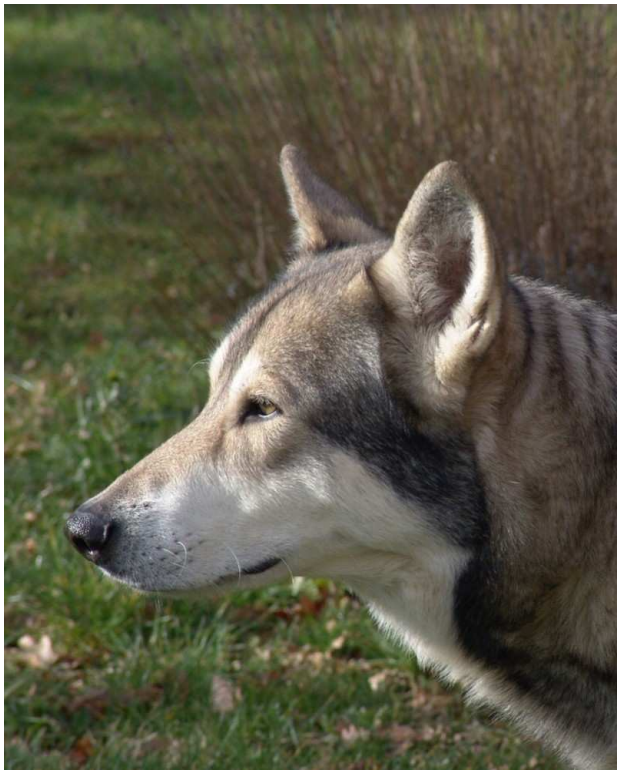

Over de fokzuiverheid van rashonden worden in de kynologie heftige debatten gevoerd die naar mijn mening soms de grens van hysterie bereiken. Op internet-forums woeden verhitte discussies over dit onderwerp waarbij de ene partij de ander vol vuur probeert te overtuigen van zijn gelijk. Ook de Saarlooswolfhond ontsnapte niet aan deze discussie, al was het alleen maar omdat sommige fokkers beweren dat zij als enigen de echte, raszuivere Saarlooswolfhond fokken. Ach, wie in sprookjes wil geloven gaat zijn gang maar en verder past het allemaal goed in het kleuterwedstrijdje ‘wie van ons kan het verst plassen?’

Een rashond?

Raszuiverheid is natuurlijk belangrijk, maar welke fokker het raszuiverst fokt, bewaar ik even voor het laatst. Voordat je het weet lopen de gemoederen te hoog op. Laten we ons eerst eens de vraag stellen wat eigenlijk een rashond is. Dat lijkt simpel, maar de beantwoording is nog niet zo gemakkelijk. Laat ik die vraag eens anders formuleren: waarom noemen we de ene hond een rashond en de ander niet? Een vuilnisbak is geen rashond, dat weet ieder kind. In een vuilnisbakje lopen verschillende rassen vrolijk kris kras door elkaar heen. Een rashond heeft genetisch vastgelegde eigenschappen. Dat betekent dat een hond van een bepaald ras er min of meer hetzelfde uitziet als een andere hond van dat ras. Van binnen *en* van buiten. Kruis twee fokzuivere Newfoundlanders met elkaar en ik durf te wedden dat over ongeveer twee maanden een nestje Newfoundlanderpuppy’s wordt geboren. De kans is uitgesloten dat we puppen van de Mexicaanse Naakthond in het nest zullen zien. Anders klopt er iets niet. Maar hebben we het begrip ‘rashond’ nu afdoende gedefinieerd?

De Duitse Flatcoat

Dat is nog maar de vraag. Even een gedachtesprongetje. Mijn zus had ooit een prachtige hond, een kruising tussen een Duitse Staander en een Flatcoat Retriever. Het teefje, genaamd Sherrie, had een geweldig lief karakter. Mijn zus kan niet fotograferen en heeft alleen nog een paar vergeelde, onscherpe kiekjes van Sherrie. Op de foto links staat dus niet haar hond, maar Cissy, de hond van Jan Windhouwer. Het is toevallig precies dezelfde kruising en Cissy heeft exact hetzelfde koppie als Sherrie. Ze is het levende bewijs

dat kruisingen prachtige honden kunnen opleveren. Eerlijk gezegd had Sherrie wèl een nadeel. Ze ging er vandoor zodra ze de gelegenheid kreeg, op jacht naar wild in de uitgestrekte bossen van de Veluwe. Na een paar waarschuwingen van een jachtopziener aan het adres van mijn zus is zij op een van haar strooptochten doodgeschoten. De hond hè, niet mijn zus! Maar stel nou dat er verder was gefokt met Sherrie en we na enige generaties konden spreken van fokzuivere Duitse Flats! Ik geef het ras maar even een naam. Intelligente, gezonde honden. Speels, lief voor kinderen en goed onder appel te brengen. Stel je voor dat veel mensen gecharmeerd raken van deze kruising en erkenning aanvragen bij de Raad van Beheer, die er ook wel wat in ziet en de honden in een voorlopig stamboek inschrijft. *Stel* hè, want ik weet ook wel dat dit niet zal gebeuren. Maar wat dan? Hebben we dan nog met kruisingen te maken of spreken we nu ineens van rashonden? Ik wil niemand voor het hoofd stoten, maar goedbeschouwd waren de eerste nesten van Gerard en Fleur toch ook een verzameling kruisingen? Begrijp me goed. We noemen het de F-1 generatie, dat klinkt misschien wat beter, maar op de keeper beschouwd waren het toch gewoon kruisingen tussen een wolvin en een Duitse herder die aan het begin van ons ras stonden.

Nutteloze uitvreters

Vroeger was de vraag of een hond wel een rashond was, helemaal niet belangrijk. Het ging zoals het hier op het Franse platteland nog altijd gaat. Marianne en ik krijgen soms mensen aan de deur die geïnteresseerd zijn in Tunka. Ze hebben hem een keer gezien toen ze op de tractor langsreden of ze hebben het van horen zeggen uit het dorp en komen even langs om een praatje te maken.

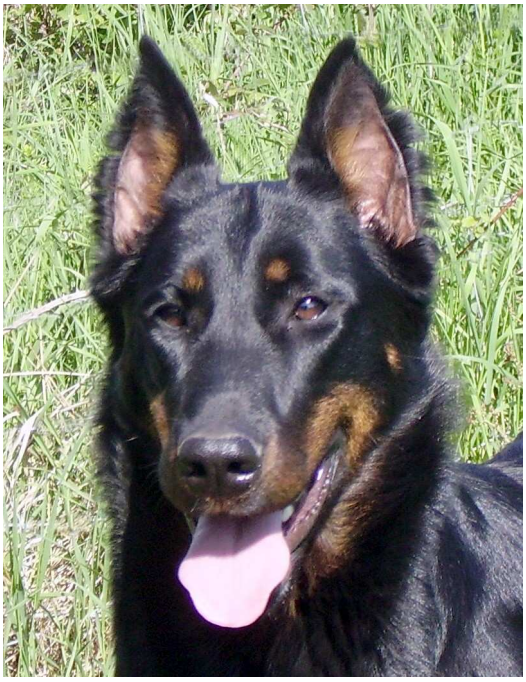

Het duurt dan niet lang of ze vragen of we over een kruising willen nadenken tussen Tunka en hun Beauceron *(links: de Beauceron van mijn buurman)*. Ik vertel ze dan dat ze niet veel moeten verwachten van Tunka als waakhond (dat hebben ze zelf trouwens al snel in de gaten) en dat de jacht alleen interessant is voor een Saarlooswolfhond als hij de buit zelf mag opeten. Dan verdwijnt de interesse als sneeuw voor de zon. Honden die niet dienstbaar zijn? Nutteloze uitvreters! Wat dat betreft geven ze Leendert Saarloos groot gelijk.

Hoe werden rashonden vroeger dan gefokt. Nou, eigenlijk hetzelfde verhaal. De wereld was nog groot. Snelwegen, Internet, telefoon… het was er niet. Alle verkeer ging over karrensporen tussen boerderijen en dorpjes. Iemand had een hond die goed kon jagen. Een eindje verderop woonde ook iemand met zo'n hond. Zou een kruising wat opleveren, buurman? Nou, dat viel niet tegen! Die puppen werden prima jachthonden. Niet allemaal, maar wel een paar. Daar fokten ze mee verder.

De buren van de buren wilden ook wel zo'n jachthond. Na verloop van tijd begon de vitaliteit wat terug te lopen, maar dan werd uit een naburig dorp vers bloed gehaald, want van inteelt en de negatieve gevolgen daarvan wist men op het platteland wel wat af. Er liepen in de buurtdorpen ook honden rond die goed konden jagen en prima waren af te richten. Op het uiterlijk werd niet gelet, dus er was geen vuiltje aan de lucht!

Streekgebonden

Langzamerhand ontstond op deze manier een type hond dat aan een streek was gebonden. Je kreeg jachthonden uit de Cascogne, staande honden uit Beauce en veedrijvers uit Picardië. Hetzelfde deed zich voor in andere landen. In Portugal, waar we vroeger veel op vakantie waren, reden we op een gegeven moment door een dorpje waarvan me de naam nu even is ontschoten, maar dat in heel Portugal bekend is. In een soort houten brievenbus aan de weg, in de schaduw van een oude boom, zat een pup. Het was een Cão da Serra d'Estrela. Niet zo vreemd, want we reden op de hoogvlakte van de Serra d'Estrela.
We hadden Tunka net, anders was Marianne ter plekke bezweken voor dat schitterende reutje dat trots als een pauw in de "brievenbus" rond paradeerde.

Mensen houden van regeltjes, vooral als ze dat aan anderen kunnen opleggen. Dat schept autoriteit met macht als prettige bijkomstigheid. Zo begon men nog niet zo lang geleden regels op te stellen voor honden. Elke soort moest aan bepaalde voorwaarden voldoen. Karakter, dienstbaarheid, uiterlijk en wat al niet meer werden voor verschillende groepen honden beschreven. De honden die voldeden aan de regels werden in een boek opgenomen en kregen een nummer. Na verloop van tijd werd het boek gesloten. De honden met een nummer werden fokzuiver verklaard en daar moest men het verder mee doen. Vers bloed kwam er niet meer in. Ja, als je later problemen wilt, is dit dé manier! Dat kunnen onze Franse vrienden met hun bastaard Beaucerons je haarfijn uitleggen. Maar goed, vanaf dat moment mochten alleen de honden in dat gesloten stamboek met elkaar worden gekruist. Wat was dus vanaf nu een raszuivere hond? Alleen dat afgesloten groepje honden waar een denkbeeldig hekje omheen was gezet. Daarmee mochten fokkers fokken, anders kwam het stempel "rasonzuiver" erop te staan. Moeten we dan rasonzuivere honden fokken of maar wat raak fokken? Nee, maar probeer mijn gedachtegang nog even te volgen.

Rastypisch

Toen ik me meer verdiepte in de hondenfokkerij begreep ik dat fokkers niet houden van niet-rastypische honden. Dat snapte ik wel, want niemand koopt natuurlijk een Bouvier die meer weg heeft van een Koningspoedel. Fokkers willen het ideaalbeeld van hun ras zo dicht mogelijk benaderen en wie dat het best doet heeft gewonnen. Die wint de grootste beker op de hondenshow en krijgt een voordeelpak brokken van de sponsor mee naar huis. Het is vaak een kwestie van onderlinge rivaliteit welke fokker de meest rastypische honden fokt. Mensen houden van competitie. Vandaar die shows.

Ik herinner me nog goed toen ik de eerste keer op een clubdag van Saarlooswolfhonden was. Het wemelde er van de honden die allemaal op elkaar leken en ik vroeg aan iemand, die me was aangewezen als degene die er het meest verstand van had, wat nu een rastypische hond was. De aangewezen mijnheer wees minzaam op twee Saarloosjes. 'Maar die zien er toch net zo uit als al die andere honden,' zei ik? Nee, nu kon je wel zien dat een amateur er totaal geen verstand van had, zo werd mij uit de hoogte meegedeeld, want die

andere honden waren niet zó rastypisch. Had ik al gezegd dat kennis van de regeltjes autoriteit schept?

Fokzuiver

Regeltjes! Hoe komt een fokker zo dicht mogelijk bij de regeltjes. Dat kan ik het best illustreren aan de hand van onze Duitse Flatcoat. De twee belangrijkste regels zijn dat er een rasstandaard moet komen en we moeten de nakomelingen van Sherrie ook nog fokzuiver zien te krijgen. Hoe gaan we dat flikken met onze Flat? Nou, dat gaat heus lukken, maar we moeten wel bereid zijn over een paar *pijnpuntjes* heen te stappen. Het antwoord op die vraag is namelijk: incest! Eh... sorry, nee dat is vloeken in de kerk. Nee, ik bedoel inteelt. Nee, nee… sorry, dat klinkt nog niet best. Laat me even nadenken. Lijnenteelt bedoel ik. Ja, nou heb ik het. Lijnenteelt! Dat is het (en af en toe een ietsie pietsie inteelt, niet verder vertellen, dat kan heus geen kwaad en dan schiet dat fokken tenminste een beetje op) Lijnenteelt dus. Dat klinkt al veel beter. Klinkt als foklijnen en zo. Mooi, mooi, mooi. Zo fok je homozygote dieren om het ras te homogeniseren. Hé, dat klinkt helemaal goed! We zijn er.
Met die deftige kynologische woorden wordt bedoeld dat honden van één ras er allemaal hetzelfde uitzien, allemaal dezelfde eigenschappen hebben en dit doorgeven aan het nageslacht, die er allemaal weer hetzelfde uitzien, etc. We worden fokzuiver. Hoera! Onze Duitse Flatcoat dan, hè.

Geef die genen maar door

Want hoe gaat dat. Fokkers weten het. Als een hond rastypische eigenschappen heeft die hij mooi doorgeeft aan het nageslacht, fokt een fokker graag met hem verder. Het ras moet immers gehomogeniseerd worden. De beste rastypische nakomelingen worden dus geselecteerd voor de fok, de ‘misbaksels’ worden uitgesloten.

een zak genen op vier poten

Fokkers spreken van positieve selectie. En daar stuiten we op het tweede pijnpuntje, want helaas… *positieve* selectie bestaat niet! Een fokker selecteert. Altijd! Er is dus alleen selectie. Positief *en* negatief. Selecteert een fokker een rastypische hond, dan selecteert hij goede *en* defecte genen. Slecteert hij *niet*, dan selecteert hij *toch*! Dus *niet* de defecte genen, maar ook *niet* de goede genen.

Bekijk een hond eens als een zak genen op vier poten (sorry liefhebbers). In die zak zitten er 30.000 verdeeld over 78 chromosomen. Ik heb ze niet nageteld, maar mensen die er verstand van hebben, zeggen dat het ongeveer dit aantal is. Daarvan zijn nu zo’n 400 genen bekend die erfelijke afwijkingen veroorzaken. Elke hond heeft ze. *Elke* hond! Niet alle 400 tegelijk, maar elke hond heeft zeker enkele tientallen defecte genen onder de leden.

Gekibbel

Wat zien wij nu? Sommige fokkers kloppen zich op de borst omdat zij vinden dat zij de aller, aller fokzuiverste Saarlooswolfhonden van de hele wereld fokken. Maar… en daar zit het laatste pijnpuntje, die fokzuivere honden hebben allemaal genen, óók defecte genen. Bij *alle* honden van *alle* fokkers. Kijk eens naar je eigen hond. Mooi hè! Maar een wetenschapper zal al zijn geld inzetten in een weddenschap dat ook jouw hond defecte genen heeft. Hij zal die weddenschap altijd winnen. Oók bij die aller, aller, aller fokzuiverste honden. En die defecte genen gaan na verloop van tijd roet in het eten gooien bij al die o zo fokzuivere Saarlooswolfhonden. Geheid! Daar helpt geen moedertje lief aan.

Waar wil ik nou heen? Hierheen. Een discussie over de vraag hoe we met dit probleem moeten omgaan, lijkt mij veel zinvoller dan al dat gekibbel over de vraag welke fokker de fokzuiverste Saarlooswolfhond fokt. Dat is een ouderwetse, achterhaalde discussie die ons geen steek verder helpt. En persoonlijk zal het me worst wezen. Misschien dat het ego van die fokkers er fijn door wordt gestreeld (moet ook gebeuren, ik ga soms ten onder aan begrip voor de wereld) maar onze Saarlooswolfhonden zijn er niet mee gebaat. Bovendien geeft iedere liefhebber aan het begrip rastype, ook een keurmeester met de rasstandaard in de hand, zijn eigen invulling. En dat is maar goed ook! Een buitenstaander ziet het verschil helemaal niet. En dan heb ik het nog niet eens gehad over de wenselijkheid zoveel mogelijk diverse type honden in een populatie te hebben. De fokker die gezonde, maar ‘wat minder rastypische’ Saarlooswolfhonden wil inzetten voor de fokkerij, verdient een grote pluim! In de wetenschap dat ook zij een mooie, eigen bijdrage kunnen leveren aan de variatie en de vitaliteit van ons ras. We moeten ons niet blindstaren op de buitenkant alleen, want onbedoeld zullen we dan ook goede eigenschappen wegselecteren, terwijl we denken alleen de minder gewenste eigenschappen te hebben geëlimineerd.

Soms vraag ik me af of al die bedachte regeltjes in de kynologie, al dat gekissebis en geklets over het enige juiste rastype, al dat gekrakeel over de correcte uitleg van de rasstandaard, al die hondenshows met die protserige kampioensbekers, al die wedijver van fokkers onderling om maar vooral de beste te zijn, al die hysterie rondom fokzuiverheid, kortom … of al die borstklopperij wel zo goed is voor de gezondheid en de vitaliteit van het ras. De vraag stellen is hem beantwoorden.

Johan Berends, mei 2008.

Tsjono en Vita werken eendrachtig samen

Federatie van Rasverenigingen in Nederland

De NAK (de Niet Aangesloten Kynologie) zoals de Raad van Beheer het noemt, heeft de laatste jaren een grote vlucht genomen. Dat is goed te verklaren. Tweede rasverenigingen ontstaan meestal uit onvrede over het gevoerde beleid van eerste rasverenigingen, waar dikwijls één of een paar grote fokkers de dienst uitmaken. Het starre beleid of het geheel ontbreken van beleid, de autoritaire manier van besturen van sommige rasverenigingen evenals het negeren, dwarsbomen of zelfs royeren van leden die gezondheidsproblemen aankaarten, kunnen een oorzaak zijn. Dit is natuurlijk niet aan de Raad van Beheer voorbijgegaan.

De Raad heeft een werkgroep "Kansen en Bedreigingen NAK" in het leven geroepen die moet adviseren hoe de opmars van tweede rasverenigingen is in te dammen. De werkgroep heeft uitsluitend de mening van de bij de Raad aangesloten verenigingen geïnventariseerd. Het is dan ook niet verwonderlijk dat vanuit achterhaalde en defensieve standpunten wordt geredeneerd. Men draait om de kern heen, ziet voornamelijk bedreigingen, vooral voor de eigen monopoliepositie, en al helemaal geen kansen.

De niet bij de Raad van Beheer aangesloten kynologie heeft zich nu op zijn beurt georganiseerd in de Federatie van Rasverenigingen in Nederland. Op initiatief van de AVLS vond op zondag 9 maart de eerste bijeenkomst van de federatie plaats. Het was een groot succes.
Er waren vertegenwoordigers van twaalf verenigingen aanwezig. Vier verenigingen hadden laten weten helaas verhinderd te zijn, maar zeer positief te staan tegenover dit initiatief. Doel van de bijeenkomst was om manieren te onderzoeken om de Raad van Beheer ertoe te bewegen meerdere verenigingen per ras toe te laten als lid van de Raad. Om dit doel te bereiken werd een werkgroep opgericht waarin ook de AVLS zitting heeft. Tot nu toe hebben zich al 22 rasverenigingen aangesloten bij de federatie. Een aantal verenigingen denkt hier nog over na. Volgens de deelnemers moeten er in Nederland zo'n 35 à 40 tweede rasverenigingen bestaan, die vrijwel allemaal wensen te worden toegelaten tot de Raad van Beheer.

De Raad werd in 1902 opgericht en nog steeds geldt het dogma: wie het eerst haalt, het eerst maalt. Daarna gaat de deur dicht! Op kwaliteit van de aangesloten rasverenigingen werd nooit geselecteerd en dat begint nu behoorlijk op te breken. In het conceptplan van de Raad wordt schoorvoetend toegegeven dat niet aangesloten rasverenigingen vaak beter werk verrichten (bv. met betrekking tot gezondheidsonderzoek van de honden) dan wèl bij de Raad aangesloten verenigingen.

De federatie heeft inmiddels een website: www.federatie-van-rasverenigingen.nl

We vragen onze leden als zij andere rasverenigingen kennen die niet zijn toegelaten tot de Raad van Beheer, dit even te melden bij ons secretariaat. Vanzelfsprekend houden we jullie van alle ontwikkelingen op de hoogte.

Uit het archief

Als een van weinigen mocht de vermaarde kynoloog de Josselin de Jong zich een vriend van Leendert Saarloos noemen. Hij schreef in 1975 onderstaand artikel voor het kerstnummer van De Hondenwereld nadat de Saarlooswolfhond in de maand juli van dat jaar door de Raad van Beheer als ras was erkend. Het is een verslag uit eerste hand van de beginjaren van de Saarlooswolfhond. De Josselin de Jong, die zichzelf vol humor omschrijft als "medebouwertje op de achtergrond" en "afremmend adviseur" werkte nauw samen met Saarloos en zat in de 2e Wereldoorlog zelfs bij hem ondergedoken. Hij beschrijft de ontelbare gesprekken die hij in de loop van 40 jaar met Saarloos heeft gevoerd. Het waren gesprekken "op niveau, want Saarloos was een belezen doordenkertje." Ook wordt de mythe ontzenuwd dat Saarloos de administratie van zijn fokkerij niet goed bijhield. De Josseling de Jong meldt dat hij er "een voorbeeldig stamboek op na hield." Opmerkelijk is dat volgens de schrijver Saarloos wel degelijk óók op exterieur fokte! De enigszins gedateerde stijl onderstreept de authenticiteit van het artikel en, hoewel om die reden soms taai, is er toch voor gekozen de tekst in ongeredigeerde vorm te plaatsen. Waar nodig is een kleine toevoeging opgenomen. Het artikel wordt in twee delen gepubliceerd. Hier volgt het eerste deel. red.

Wij zijn een nationaal ras rijker… De lang verbeide Saarloos Wolfhond

De natuurbeschermer Graaf von Steglitz, sprekend over de heroïsche reddingsactie van de steenbok of de Ibex: "Diese kürze Pressemeldung ist wesentlich ein… Epos!"

Leendert Saarloos 1884 - 1969

Eindelijk juichen en zuchten opgelucht honderden wolfhondbezetenen en dankbare blinden. En inderdaad was voor velen 5 juli jongstleden een grote dag. Toen immers erkende de Raad van Beheer deze door wijlen Leendert Saarloos uit Dordrecht even zorgvuldig als emotioneel opgebouwde schepping. Van stonde af aan heeft tijdens de *critisch* ingestelde werkbezoeken aan de oprichtingskennel "v.d. Kilstroom" zowel bij de studiecommissie als bij de Raad het gevoel geleefd dat piëteitshalve de ontwerper-schepper-voorvechter in de aanstaande rasnaam verankerd moest blijven voortleven. Hij had er zich dieper persoonlijk voor ingezet dan bijvoorbeeld de legendarische Dobermann voor zijn creatie, daar zonder diens buurman O. Gröller dit prachtras nimmer die hoogte bereikt zou hebben. En dat de Zwitserse kloosterlingen die moraliter de eer horen te delen – en dat zeker ook doen – met de bezielde fokker H. Schuhmacher, zonder wie de St. Bernard maar een onaffe, trouwens nu uitgestorven, plaatselijke gebruikssoort gebleven zou zijn. Dàt wat betreft de voorhand van de naam – de achterhand stamt van de taalpuritein Toepoel, die in 1942 stelde dat – ter onderscheiding van de Ierse Wolfshond, die een wolvenjager is – die welluidendheids "s" bij een ras met een wolven*inslag* beter kon wegvallen. *(P.M.C. Toepoel was de grondlegger van de Schapendoes. Toepoel heeft ook aan de wieg gestaan van de grote hondenencyclopedie die zijn naam draagt. Nog steeds is dit een belangrijk naslagwerk voor kynologen, red.)*

Zeker niet egocentrisch had propagandist Saarloos gedacht aan Nederlandse Wolfhond en weer Jan van Rheenen, gezien de buitenlandse oorsprong van de beide oudervormen, aan de Europese. En op welke gronden tenslotte de ondergetekende met instemming van de RvB van de speciaalclub van de familie Saarloos deze aanwinst aan u, aan de Kynologische

Gemeenschap mag komen voorstellen…? *(Het was dus de Josseling de Jong die de naam Saarlooswolfhond voorstelde, ter ere van de schepper van het ras. red.)*

Als intiem vriend en zoiets als afremmend adviseur van de, op 84-jarige leeftijd in 1969 overleden, originele doordouwer Saarloos! Ook als medebouwertje op de achtergrond omdat hij zoniet de geboorte dan toch technisch de veredelende evolutie heeft meegemaakt. Als in de 30-er jaren dierencauseur bij de AVRO (en daar later incidenteel de verzinner en presentator van de zogenaamde hersengymnastiek en daardoor de ontdekker van het, door meer begaafden naderhand uitgewerkte quiz begrip) kreeg hij van luisteraarszijde een tip. "Of het voor uw luistervinken misschien een leuk onderwerp zou zijn… dat kruisingsgedoe door een zonderling van vossen, jakhalzen en wolven met honden of zoiets?"

Och ja, daar kon best eens stuff inzitten voor onder andere diens rubriek "Uw hond en de mijne" zoiets als nu door mevrouw Tanja Koen (onlangs door Cynophilia gehuldigd) zo bekwaam wordt verzorgd.

(Tanja Koen was een van de eerste televisiepresentatrices. Zij werkte voor de NCRV en staat hier links op de foto. Naast haar, van links naar rechts: Hannie Lips (tante Hannie) Vertie Dixon, Ageeth Scherphuis en Karin Kraaykamp, red.)

En na een niet super aanmoedigend telefoontje met Saarloos, die vond dat die "betere hond van mij eerst maar eens af moest wezen voordat jullie er, met woeste lekenkreten tamtam voor gaan maken" mochten we er komen kijken. Toen hij doorhad dat zijn werkwijze, gericht op constant fokken, op uniform en zo mogelijk fokzuiver en gefixeerd maken, voor mij geen geheim- of dieventaal was, mocht ik - "in je eentje en zonder reportagekar en zonder mijn beesten stapelgek makende electricijns" – vrijblijvend komen praten. Het was direct zonneklaar dat er een ooggetuigenverslag inzat plus geluidsdecor, ergo luisterdichtheid, zij het zonder Saarloos himself. Als hardhorende die zijn eigen stem niet hoorde, "piekte" hij op de potentiometer. *(Saarloos sprak kennelijk zó hard, dat de meter van de geluidsapparatuur in het rood uitsloeg, red.)* Maar dat kennismakingsbezoekje - met tegenzin – werd het eerste van honderden, van misschien wel – omdat een levensjaar per saldo 365 dagen telt - zo'n 2.600 contactvergaderinkjes in vier decennia. Alvorens tot de (wolf)honden over te gaan een korte levensbeschrijving: dus…

Leendert Saarloos (1884 – 1969) de mens

Jong het zeegat uitgetrokken heeft Saarloos als scheepskok de zeven wereldzeeën bevaren. Kende hij Zuid- en Noord-Amerika, ons Indië (*Indonesië, red.*) en Afrika in zoverre beter dan de doorsnee zeevarende omdat hij zich niet ophield met het professionele zogenaamde passagieren in het havenkwartier met afreageren via wijntje en het erop rijmend gezelschap, maar om *dieren* te zien het binnenland introk. Hadden zijn kapiteins hem de pas niet afgesneden dan was hij de spreekwoordelijke, in het vooronder zich onparlementair uitdrukkende papegaaien voor thuis en gifslangen voor dierentuinen "importerende" varensgezel geworden. Gehandicapt door die doofheid – toen Dr. A.L. Hagedoorn uit Soesterberg als zijn wetenschappelijke controleur en mijn persoontje hem leerden kennen was het eerst even wennen aan die wanstaltige koperen oortoeter van hem als in de komische stomme films, nadien gevolgd door een gehoorapparaat "als van die vriendelijke,

rijke prof van jullie, ene Donath" aldus Saarloos – heeft hij toch het varen moeten laten varen.

Toen is hij een elektrotechnisch bedrijfje begonnen: dat liep lekker, de malaise, zoals de huidige recessie en inflatie toen heette, ten spijt. En zakelijk had het ook wel tot een redelijk bestaan kunnen uitgroeien had hij de *liefhebberij* niet laten voorgaan. En hier is alles mee gezegd, het tekent de man ten voeten uit.

Tijdens de hongerwinter is schrijver dezes bij hem ondergedoken: hij was het enige adres, waar niet gehakkeld werd over "onverantwoorde risico's" en de deur dichtketste. Integendeel, maar … zand erover want enz. – het hondkundige, daar gaat het hier uitsluitend om, punt uit! Het was roerend om mee te maken hoe die ouwe baas in weer en wind op de bakfiets met bergen afvalvlees uit het slachthuis uitgeput kwam aanzwoegen.
"Wat bezielt die vent wel?" was de vaste vraag.
En inderdaad is het even onbegrijpelijk als bewonderenswaardig hoe iemand in die afschuwelijke eindfase van de wereldbrand er zo'n 30 à 40 honden doorheen wist te knokken. Kende ons landje – en andere volkeren net zo goed – tijdens die beproeving heel wat stille helden… eigenwijze, idealistische, koppige Leen was er zeker één!
Hoewel er een roman inzit, zullen we ons beperken tot het ophalend aanstippen van al die – meestal in het pikkedonker, want met dat beetje gehamsterde, zwarte patentolie moest je evenals met de Netty-thee zuinig omspringen – gevoerde gesprekken op niveau, want Saarloos was een belezen doordenkertje.

Als hoofdtrek 's mans onverschilligheid hoe men over hem dacht. Zijn we allemaal uit op het maken van een nette indruk, op een goede naam onder onze collega's, buren en sportkennissen… Saarloos liet het Siberisch of iemand hem nou een "geschikte knul" of een "onuitstaanbaar wezen" vond. Met die militante geest en in omgangsvormen dus ongeschikt voor elk verenigingsleven heeft hij toch jaren aan het hoofd van zijn stichting de blindenge-leidehondenschool gestaan met, als te verwachten, verbluffende ups en een zwik downs.
Nu was en is de structuur van deze rasvereniging een absolute uitzondering! In grote trekken komt het hierop neer, dat dit ras (in wording) uitsluitend gefokt mag worden in de kennel-van-oorsprong, derhalve door Saarloos zelf. Alwie daar een Wolfhond van betrok, verbond zich contractueel er nooit van te fokken. En om bij een eventueel ervan afstand doen zijn/haar bezit (?) of betaald bruikleen, aan de moederkennel te retourneren.
Ofwel die stringente overeenkomst *na akkoordbevinding* van voorzitter/fokker Saarloos op de nieuwe eigenaar/esse te laten overgaan. Verbijsterend hoe weinigen na het kennisnemen van deze remmende voorwaarden – in strijd trouwens met het Wetboek, dat zegt dat koop eigendom is en kynologisch tegen het fokreglement van Monaco van 1943 in – van die aan banden gelegde aankoop afzagen.

Ja, één: namelijk Prof. Dr. K. Lorenz, die via J.v. Rheenen een fokspan bestelde maar hooguit een gecastreerde reu met een gesteriliseerde teef kon losweken!
Dat er in dit weinig soepele na de formele erkenning verandering komt, is als punt van discussie in deze kerstvertelling niet zozeer aan de orde. Wat er in den beginne mee beoogd werd, was zonder meer gezond: met name het voorkomen van o zo braaf bedoelde, amateuristische, bastarderende verfraaiingpogingen. Deze bond kende bovendien grandioos een zich R.v.B. noemende, éénrassige overkoepelende arbitragecommissie. Met advocaten, genetici, publicisten en notarissen had de onnavolgbare pionier Saarloos zijn levenswerk wel veilig gesteld! Dat moet hem eervol worden nagegeven.

Hoewel de kynologie er weinig interesse voor toonde en het niet gemakkelijk bleek om o.a. in diens "Extractjes" dit onderwerp aan te roeren, was van meet af de *wetenschappelijke* sector er, voorzichtig geformuleerd, benieuwd naar hoe die Mendelgroep zich zou ontwikkelen. Zo organiseerde Drs. N.A. van der Velden, niet als Cynophilia's president en evenmin als Raadslid, maar puur ambtshalve namens de Vakgroep Zoötechniek der Rijksuniversiteit te

Utrecht, er geregeld met studenten en genodigden excursies naartoe. Af en toe "hele groepen" aldus mevrouw de weduwe Saarloos. Maar dat deze haast geheimzinnige speciaalclub de eerste was, die reglementair alle exemplaren liet tatoeëren, er een voorbeeldig stamboek op na hield en tegelijk op exterieur en interieur fokte, wisten maar weinigen.

Op grond van zijn charitatief werk voor het blindenwezen - door het beschikbaar stellen van geleidehonden - is Saarloos onderscheiden als *verdienstelijk burger* vanwege B. en W. van Dordrecht en reikte zijn roem uiteindelijk tot over de grenzen, al hield Saarloos wat benauwd naar mijn mening, zijn fokprodukten wel erg dicht bij huis, zelden ver van Dordt.
Op latere leeftijd begon Saarloos opeens het gemis van een opvolger te voelen. Zo werd "dus" op zijn 67ste, in tweede echt, zijn eerste baby geboren - voorwaar een voor AOW-ers troostend gebaar - welke kroonprinses testamentair nu succesvol en geestdriftig de fakkel verder draagt!

Gedurende de hem nog gegunde lange levensavond heeft hij zijn dochter, mede dankzij haar gelijkgerichte ambities, en als o.a. gediplomeerd dierenartsassistente, voor de dierenbranche kunnen enthousiasmeren.
Als in die dagen gebruikelijk naar H.K.H. Prinses Christina gedoopt Marijke heeft de nu 23-jarige mevrouw M. Saarloos, de leiding deskundig overgenomen. De bestuursvergaderingen hebben te haren huize plaats. Ware belangstellenden, bij voorkeur niet te lang van stof, zijn - mits het over dit naar hen vernoemde merk gaat - bij mevrouw Saarloos, resp. bij haar inwonende moeder en haar, er eveneens in opgaande, man gaarne welkom. *(de schrijver vermeldt hier het toenmalige nieuwe adres, inclusief telefoonnummer van Marijke Saarloos, want het ouderlijk huis en de kennels aan de 's Gravendeelsedijk in Dordrecht waren toen al gesloopt, red.)* Deze mededeling is geenszins als 'sluikreclame' of zoiets bedoeld, maar omdat er post en bezoek blijft komen op het vorige, nu omvergebulldozerde adres.

de Josseling de Jong.
bron: De Hondenwereld dec. 1975

SAARLOOSWOLFHONDENDAG

ZONDAG 28 SEPTEMBER 2008

Het gangwerk van de Saarlooswolfhond zal deze dag centraal staan met lezingen, een videopresentatie en demonstraties. De aanwezige Saarlooswolfhonden kunnen op hun gangwerk worden bekeken. De activiteitencommissie is nog bezig met de uitwerking.
Ook willen we weer de gelegenheid bieden om tegen een gereduceerd tarief de ogen te laten spiegelen door een ECVO specialist en er kan van je Saarlooswolfhond bloed worden afgenomen voor opslag in de DNA databank (alleen voor honden bij wie dit nog niet is gebeurd, de leeftijd van de hond is niet belangrijk).Iedereen is welkom, ook niet-leden.

Aanvang 10.30 uur
Lokatie: Dogcenter Zaltbommel, Jan Stuversdreef 4, 5315 NZ Kerkwijk

Op zondag 17 februari heeft een aantal leden een wandeling in Zeeland georganiseerd.

Het zonnetje scheen alsof het voorjaar al was begonnen en er werd volop genoten van Akira, Koda, Diesel, Meks, Vita, Skôn en Storm.

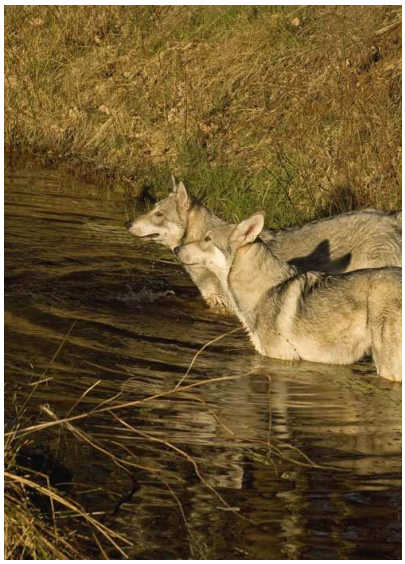

Het was een gezellige dag. Vooral de 10 weken oude Wajo stal de show!

Rashonden en erfelijkheid

Janneke Scholten,
2001

Zodra we het woord 'rashond' gebruiken, praten we over erfelijkheid. We willen een hond van speciaal dát ras, en niet van een ander ras. We kiezen onze rashond op grond van de kenmerken die typisch zijn voor het ras.

Daarbij gaat het om uiterlijke kenmerken, bijvoorbeeld kleur, beharing, grootte. Van een Teckel-pup verwachten we niet dat hij uitgroeit tot een hond van het formaat Rottweiler, en bij een Labrador met een lange, zijdeachtige beharing krabben we ons toch eens achter de oren.

Niet alleen van uiterlijke kenmerken, ook van karaktereigenschappen en werkaanleg hebben we bepaalde verwachtingen. Van een gezelschapshond verwachten we niet dat hij mensenschuw is. De jager die een retriever in huis haalt, verwacht een hond die wil apporteren. Een waakhond die bij het geringste onraad bibberend onder de bank duikt, toont géén rastypisch gedrag.

We hebben bij een rashond een duidelijk beeld voor ogen wat betreft uiterlijke verschijning én wat betreft gedrag en talenten. Die voorspelbaarheid van raskenmerken is het resultaat van vele generaties gericht fokken, waarin de rastypische eigenschappen genetisch – erfelijk – zijn vastgelegd.

Ontstaan van rassen

Mensen en honden trekken al tienduizenden jaren met elkaar op. Maar de rashond met stamboom zoals we die vandaag de dag kennen is van vrij recente datum, die bestaat pas sinds ongeveer 1850.

In de loop van vele eeuwen ontwikkelde de mens 'de hond'. Voor zover de mens selectief fokte, was de selectie gericht op het nut, de werkaanleg. Natuurlijke selectie zorgde er wel voor dat alleen die honden overleefden die in een bepaalde omgeving goed konden gedijen.
Een naakthond zou het nu eenmaal niet ver gebracht hebben als sledetrekker op de Noordpool.

Zo tekenden zich heel langzaam groepen honden af met een bepaald werkdoel - waakhonden, trekhonden, veehoeders, jachthonden - en een bij het werkdoel en de omgeving passend 'exterieur' - lichaam, formaat, beharing.

Voor nieuwe generaties werden ouderdieren geselecteerd uit de groep gebruikshonden die toevallig ter plaatse voorhanden was. Daardoor gingen, zeker in vrij geïsoleerde streken, de honden binnen zo'n groep steeds meer op elkaar lijken. Maar dat was een bijkomstigheid, dat was geen fokdoel op zich. 'Goed' werd afgemeten aan functionaliteit, daar kwamen nauwelijks schoonheidsidealen aan te pas.

Tegen de achtergrond van die ontwikkelingen over tienduizenden jaren, is 150 jaar natuurlijk niets. Toch zijn er juist in de laatste eeuw heel ingrijpende veranderingen geweest in de hondenfokkerij. Het sleutelwoord daarbij is het gesloten stamboek, dat vanaf halverwege de negentiende eeuw de hondenfokkerij op z'n kop zette.

Gesloten stamboek

Rond 1850 werden de eerste rassen 'erkend' en vonden de eerste hondententoonstellingen plaats. Men richtte rasverenigingen op en stelde rasstandaarden vast waarin vooral het uiterlijk van het ras nauwkeurig werd vastgelegd. En men besloot de afstamming van de honden te gaan registreren.

In de loop van de tijd werd voor ieder ras een afstammingsregister aangelegd: het stamboek. Op tentoonstellingen en wedstrijden werden 'de beste exemplaren' van een ras aangewezen, en die honden werden ingeschreven als basis-generatie in het stamboek. Na enige tijd werden vrijwel alle stamboeken 'gesloten', dat wil zeggen, er konden geen nieuwe, nog niet ingeschreven honden meer aan worden toegevoegd, alleen nog maar nakomelingen van in het stamboek geregistreerde honden. Vanaf dat moment golden alleen nog honden als 'raszuiver' die geboren waren uit stamboekouders. Het hele ras moest het verder tot in lengte van dagen doen met het genetisch materiaal dat geregistreerd was op het moment dat het stamboek werd gesloten.

Die overgang van genetisch min of meer open groepen naar hermetisch afgesloten, raszuivere eilandjes waar geen 'vreemd bloed' meer werd toegelaten, betekende een keerpunt in de hondenfokkerij. Raszuiverheid werd een fokdoel op zich.*

Van nuttig naar mooi

Min of meer gelijktijdig met de opkomst van het gesloten stamboek verdween voor veel rassen ook het werkdoel waarvoor zij ooit waren gefokt. Niet alleen omdat hun taken vervielen of werden overgenomen, ook doordat men rassen in verre landen ontdekte en uit hun oorspronkelijke leef- en werkomgeving haalde. In een grote stad valt nu eenmaal weinig 'nuttigs' te doen voor een Saluki, een Deerhound, een Tibetaanse Terriër.
Het nuttigheidsaspect van honden raakte zo op de achtergrond. Waar eerder de bruikbaarheid het belangrijkste selectiecriterium was voor de fokkerij, kwam de nadruk steeds meer te liggen op het uiterlijk, het exterieur van de honden. 'Behoud van het ras', doelstelling van iedere rasvereniging, werd daardoor in hoofdzaak vertaald in: honden fokken die voldoen aan het ideaal van de rasstandaard.
Tentoonstellingen dienden om uit de geëxposeerde honden het beste fokmateriaal te selecteren. Door met de mooiste honden verder te fokken, kon immers ook aan de tweede doelstelling van iedere rasvereniging worden gewerkt: 'verbetering van het ras'.
Met honden die niet helemaal aan de exterieurstandaard voldeden kon maar beter niet worden gefokt, hun genen zouden het ras alleen maar vertroebelen. Men realiseerde zich niet dat de winst die hiermee werd geboekt in uiterlijk schoon, uiteindelijk duur betaald zou worden met de gezondheid van latere generaties.

*
Een aardige anekdote in dit verband over een Nederlands ras: al in de eerste generaties van stamboekhonden (d.w.z. met drie generaties geregistreerde voorouders) is daar sprake van hoge inteelt, door opeenvolgende combinaties van bijvoorbeeld broer/zus, moeder/zoon, vader/dochter. Toen een raskenner van het eerste uur werd gevraagd wat meer over deze honden te vertellen, omdat dit toch wel héél bijzondere honden moesten zijn geweest, waarom anders zó veel inteelt, begon hij smakelijk te lachen. Ja, het waren inderdaad bijzondere honden, ze hadden namelijk een zéér gewenst kenmerk dat in zekere zin nog ‘erfelijk’ was ook: ze waren ingeschreven in het stamboek! En alleen uit twee geregistreerde ouders konden pups met stamboom komen – vandaar dat ze aan elkaar werden gepaard!

Zo werd de genetische basis van de meeste rassen, die door het gesloten stamboek al ernstig beperkt was, nóg verder versmald.

De veranderingen samengevat

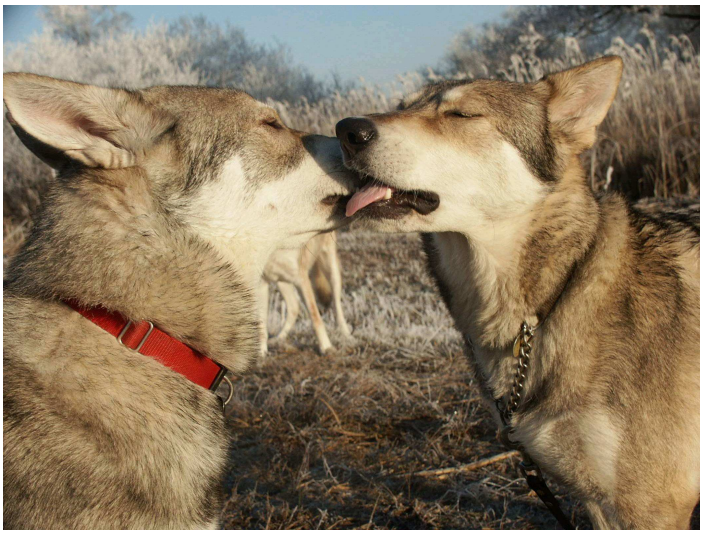

In korte tijd, en bezien vanuit de geschiedenis van de hond nog maar heel kort geleden, voltrokken zich een aantal heel ingrijpende veranderingen in de hondenfokkerij. Na tienduizenden jaren van geleidelijke ontwikkeling van de verschillende rassen waarbij

- natuurlijke selectie zorgde voor vitale honden die zich in de lokale omstandigheden konden handhaven
- menselijke selectie voornamelijk gericht was op gebruiksdoelen
- uiterlijke overeenkomsten in type eerder een toevallig bijproduct waren dan het resultaat van gerichte selectie
- genetische uitwisseling tussen groepen honden mogelijk was,

werd de rashond in de afgelopen eeuw in een keurslijf geperst waarbij

- het gewenste uiterlijk bepaald werd door de rasstandaard, in plaats van door de omgeving en het werk waarvoor de hond was gefokt,
- menselijke selectie voornamelijk gericht was op uiterlijk schoon,
- genetische uitwisseling uitgesloten was,
- de genetische basis, vanwege het gesloten stamboek al beperkt, nog verder werd versmald doordat vooral de kampioenen voor nageslacht zorgden.

Op basis van de genetische inzichten die in de loop van de twintigste eeuw beschikbaar kwamen, een rampenscenario. Vandaag de dag zou niemand een dergelijk fokbeleid durven aanbevelen. Met de erfelijkheidsinzichten van rond 1900 meende men echter op die manier de rashond niet alleen in stand te kunnen houden, maar zelfs te kunnen verbeteren.

Erfelijkheidsleer in de vorige eeuw

Dat eigenschappen, kenmerken, afwijkingen enz. langs erfelijke weg worden doorgegeven is natuurlijk al heel lang bekend. Maar het inzicht in hóe de vererving precies in elkaar zit, en wat er allemaal bij komt kijken, is nog steeds groeiende. Vanaf ongeveer 1920 boekte de wetenschap enorme vooruitgang op dit gebied, en vanaf 1950 zijn de resultaten met veel succes toegepast, onder meer in de fokkerij van landbouwhuisdieren, het beheer van in het wild levende dieren en dierentuinpopulaties. Maar het zou nog jaren duren voordat de nieuwverworven kennis doordrong in de wereld van de rashondenfokkerij.

Daar borduurde men gewoon door op de inzichten van vóór 1900, zodat de fokkers gedurende een groot deel van de afgelopen eeuw met een verouderd erfelijkheidsmodel werkten. Men wist wel van het bestaan van genen, de dragers voor erfelijke eigenschappen, maar dacht dat er in wezen maar twee varianten van ieder gen waren: een goede versie, die

normaal was, en een slechte versie, die af en toe de kop opstak. De fokkers beseften maar nauwelijks dat een beperkt aantal 'lijders' een duidelijke aanwijzing was, dat het ras inmiddels grote aantallen onvindbare en ongrijpbare 'dragers' bevatte.

Voor iedere eigenschap, ieder kenmerk, iedere lichaamsfunctie, iedere ziekte waren de ‘verantwoordelijke’ genen duidelijk aanwijsbaar, dacht men. De hond werd gezien als een geheel dat opgebouwd was uit allemaal losse puzzelstukjes. Om de ideale hond te fokken, hoefden alleen maar de minder goed passende stukjes vervangen te worden door stukjes die wèl in het plaatje pasten.

Vanuit die visie was het niet zo'n grote sprong om te denken dat het vooral een kwestie van geduld was om een heel ras mooi en gezond te krijgen. Door zorgvuldig de 'verkeerde' genen eruit te fokken en de goede genen vast te leggen, moest het toch mogelijk zijn om een ras of de eigen lijn fokzuiver te krijgen, met enkel nog gewenste eigenschappen.

'Goed fokken' betekende dus: de slechte genen opsporen en uitbannen, de goede genen opsporen en behouden.

Inteelt en populaire dekreuen

Inteelt - het paren van nauw verwante honden - leek de aangewezen weg om het ideaal van fokzuiverheid te bereiken. In combinaties van vader en dochter, grootvader en kleindochter, moeder en zoon, broer en zus wordt immers al gauw duidelijk wat voor genen men in de kuip heeft. De 'slechte' genen komen bij inteelt aan het licht en kunnen weggeselecteerd worden, zodat alleen de 'goede' genen overblijven.
Wat fokkers lijnteelt noemen, is in wezen een milde vorm van inteelt, met iets minder nauw verwante dieren. Maar de achterliggende gedachte is dezelfde: door paring van verwante dieren ongewenste genen opsporen en uitbannen, en gewenste genen vastleggen.

Inteelt in combinatie met streng selecteren - het uitsluiten van honden met ongewenste kenmerken en alleen doorfokken met de allerbeste honden - leidde snel tot het gewenste resultaat, zeker wat betreft uiterlijke kenmerken. Dat inteelt ook zeer kwalijke gevolgen heeft, werd pas veel later duidelijk.

Met inteelt en lijnteelt ontstonden de succesvolle kennels die een herkenbaar type hond fokten, en regelmatig kampioenen produceerden. Omdat veel van zulke kampioenen zwaar ingeteeld waren op één of enkele voorouders, was de kans groot dat ze voor al die fraaie eigenschappen fokzuiver waren, en dus ook alleen maar 'fraaie' genen konden doorgeven aan nakomelingen.

Die voorspelbaarheid van succes maakte dat ze ook door fokkers buiten de eigen lijn veel gevraagd werden. Iedereen wilde immers graag mooie en goede honden fokken. Soms waren zulke top-dekreuen zó populair, dat bijna alle fokkers in een ras ze voor hun teven gebruikten. Hetzelfde gebeurde met de zonen en kleinzonen van deze reuen, generatie op generatie op generatie. Vrijwel alle rassen kennen zulke populaire dekreuen waarvan het genetisch materiaal over het hele ras is verspreid.

Deze manier van fokken - inteelt, strenge selectie op exterieurkenmerken en populaire dekreuen - heeft ertoe geleid dat in veel rassen de genen van een handjevol voorouders

overheersen. Alle honden gaan dan voor een groot deel terug op dezelfde voorouders. De beoogde 'fokzuiverheid' lijkt dus een heel eind gerealiseerd.

Toch zijn niet alle hedendaagse rashonden kampioenen, of zelfs maar 'mooi' in termen van de rasstandaard. Om over hun gezondheid maar helemaal te zwijgen... Wat ging er dan fout?

Recente inzichten

In de afgelopen decennia drongen de recentere wetenschappelijke inzichten ook door in de wereld van de rashondenfokkerij. De werkelijkheid van de genetica bleek toch wat gecompliceerder te zijn dan men verondersteld had.

- De zwart-wit-voorstelling van een gen in twee varianten, goed en slecht, bleek niet te kloppen. In natuurlijke populaties zijn er voor ieder gen meerdere varianten in omloop.
  Een paar daarvan zijn echt defect, en leiden tot ziekte (of zijn zelfs dodelijk). Maar de meeste varianten van een gen zijn, in meerdere of mindere mate, 'goed', of liever gezegd 'bruikbaar'.

- Dat is in de natuur niet voor niets zo geregeld. Als zulke genetische verscheidenheid ontbreekt, treden er allerlei problemen op, is er een hoog ziekte-risico, minder weerstand, en neemt het aanpassingsvermogen af. Een populatie met weinig genetische variatie is een kwetsbare populatie.
  Voor de gezondheid en overlevingskans van een ras is het dus van groot belang dat er voor ieder gen meerdere varianten in omloop blijven. Dat betekent op het niveau van het individu, de hond, dat het belangrijk is om in ieder geval voor de meeste genen twee verschillende (bruikbare) varianten per genenpaar te hebben. Waar de ene variant misschien een steekje laat vallen, kan dat door de andere gecompenseerd worden, en dat gaat over en weer.

- Verder bleek dat genen niet elk apart, maar in pakketjes worden doorgegeven van ouder op kind. Die pakketjes kunnen genen voor heel uiteenlopende kenmerken betreffen.
  Selectie op één kenmerk brengt zo, ongewild, ook selectie op andere kenmerken met zich mee, die altijd samen (gekoppeld) vererven.

- En, om het nog ingewikkelder te maken: ook de veronderstelde één-op-één-relatie tussen genen en eigenschappen gaat niet op. Bij vrijwel alle kenmerken – alle biologische functies zoals immuniteit, spijsvertering etc., maar ook beendergestel, karakter - zijn meerdere, meestal heel veel genen werkzaam. Dat maakt het nog veel moeilijker om het totaal-effect van selectie op één onderdeel goed in te schatten.

Met deze inzichten kunnen we al een groot deel van de problemen verklaren.

Fokzuiver of kwetsbaar?

Ten eerste was de uitsluiting van 'foute' genen lang niet zo effectief als werd aangenomen. De echte grote defecten manifesteren zich wel, en die kunnen door selectie - menselijke of natuurlijke - ook wel grotendeels in de hand worden gehouden. Maar merken we het ook als een gen voor 85% functioneert? Of voor 60%? Waarschijnlijk niet, ook niet als een hond twee van zulke 'een beetje defecte' genen heeft. We denken dat die hond gezond is, zeker als eventuele gebreken - een zwak hart bijvoorbeeld, of een vorm van kanker - pas op latere leeftijd optreden. Als het dan ook nog een mooie hond is, dan is er waarschijnlijk mee gefokt,

misschien zelfs wel véél mee gefokt. En die 'een beetje defecte' genen zijn zo alweer verder verspreid in het ras.

Ten tweede leidden de fokmethoden van inteelt, strenge selectie en vooral de overmatige inzet van populaire dekreuen, onherroepelijk tot een verarming van de genetische variatie. Ieder individu heeft twee exemplaren van elk gen. Het aantal genen in een ras is dus eindig. Als steeds meer honden genen hebben die van één en dezelfde voorouder afkomstig zijn, dan kan dat maar één ding betekenen: dat moet ten koste zijn gegaan van andere varianten van die genen, die verdwenen zijn of in ieder geval een sterk verminderd aandeel hebben.
Door de gehanteerde fokmethoden is de genetische verscheidenheid drastisch teruggebracht - en juist die verscheidenheid blijkt onmisbaar om een ras vitaal te houden!
'Fokzuiver' krijgt zo een heel andere betekenis: een fokzuiver ras is kwetsbaar gemaakt.

Ten derde blijkt achteraf dat men eigenlijk helemaal niet wist op welke kenmerken geselecteerd werd. Met ieder puzzelstukje gingen andere stukjes mee. Die prachtige lange vacht ging misschien wel samen met wat zwakkere longen. Dat fraaie, typische hoofd bracht misschien wel een minder rastypisch gedrag mee. En met het wegselecteren van die lelijke lange oren, werd wellicht ook een deel van de genen voor goede heupen overboord gegooid

Van kwaad tot erger

Geen enkele hond is helemaal vrij van defecte genen. Iedere hond (en ieder mens) heeft onder z'n duizenden genen er zeker enkele tientallen die schadelijk, deels zelfs dodelijk zijn. Zolang daar maar een gezond gen van hetzelfde genenpaar tegenover staat, heeft de hond er meestal geen last van. En zolang een hond niet buitensporig veel nakomelingen heeft, zal het ras er ook geen last van hebben, omdat de kans bijzonder klein is dat twee ouderdieren met precies díe afwijking elkaar ooit treffen. In een natuurlijke populatie zwerven honderden, mogelijk duizenden verschillende defecten rond, maar elk in zulke kleine aantallen dat het schadelijk effect verwaarloosbaar is.

Bij onze rassen is dat anders, want dat zijn geen natuurlijke populaties. Het gesloten stamboek was het begin van de genetische beperking. Inteelt, populaire reuen en te strenge selectie op een beperkt aantal kenmerken leidden tot een enorme verarming van het genenbestand. Daarmee zijn weliswaar ook heel wat van die defecte genen afgevallen, maar gelijktijdig zijn andere afwijkingen, doorgegeven door een paar top-dekreuen, wijdverspreid geraakt. Die komen nu dus wèl bij hoge percentages honden voor. De kans dat twee ouderdieren een zelfde ziek gen bij zich dragen, en dus zieke pups krijgen, is dan ook vele malen groter geworden. Terwijl er **minder verschillende** ziektes in een rashondenpopulatie voorkomen, zijn er **veel meer** honden die aan dat kleinere aantal afwijkingen lijden. Zo ontstaan de 'rasspecifieke' afwijkingen.

Zelfs bij vrij eenvoudig verervende afwijkingen, waarbij maar één gen is betrokken, duurt het meestal een aantal generaties voordat ze aan het licht komen. Zolang niet beide ouders de afwijking doorgeven wordt er nietsvermoedend doorgefokt met dragers, die allemaal het zieke gen weer doorgeven aan de helft van hun nakomelingen. Totdat er zó veel dragers zijn

dat twee dragers gecombineerd worden, en de eerste zieke pups worden geboren. Vaak realiseert men zich dan nog niet gelijk dat het om een erfelijk probleem gaat. Pas als er meer gevallen bekend raken, wordt langzamerhand duidelijk dat het ras met een erfelijke ziekte te maken heeft, maar dan is het kwaad allang geschied. De hond die drie, vier of meer generaties terug de ziekte introduceerde, heeft veel nakomelingen gehad, waar intussen ook alweer mee gefokt is, zodat de dragers door het hele ras zitten.

Zodra zo'n nieuwe erfelijke ziekte de kop opsteekt, worden er ook weer nieuwe selectierondes ingezet. Dragers worden opgespoord en dikwijls van de fok uitgesloten. Een paar reuen uit 'vrije' lijnen worden ineens razend populair. Hun overmatige inzet leidt weer tot verdere verarming van het genetisch bestand - en op den duur, onherroepelijk, tot de volgende erfelijke afwijking. En zo gaat het van kwaad tot erger...

Een deel van de problemen blijkt zo het gevolg te zijn van een verstoring in het genetisch evenwicht van de populatie. Maar er zijn nog meer problemen, en ook die zijn terug te voeren op een verstoorde balans.

Verstoorde lichamelijke balans

In het streven naar 'verbetering van het ras' ging de rasstandaard een eigen leven leiden. Ooit was de standaard opgesteld als een beschrijving in ideaaltermen van de groep honden die tot het ras werden gerekend. Maar béschrijven werd overdrijven. Als volgens de standaard 'klein' mooi was, dan was kleiner nóg mooier. Sprak de standaard van een brede schedel, dan was de breedste schedel de mooiste. Een lange rug kon langer, een diepe borst dieper, een korte voorsnuit korter, een plooihuid geplooider.

Maar een hond is niet een verzameling losse onderdelen die, al naar gelang de laatste modegrillen, aangepast of verbouwd kunnen worden. Zijn uiterlijke verschijning dient niet in eerste instantie om ons oog te strelen. Die buitenkant is de vormgeving van een lichamelijke balans, de balans die een hond tot een goed-functionerend geheel maakt. Geen losse onderdelen dus, maar een samenhangend geheel. En ingrijpen in één onderdeel werkt door in dat geheel.

Voor een boekenplank van een meter zijn twee draagsteunen genoeg. Voor een langere plank zijn meer steunen nodig, of dikker hout, want anders zakt hij door. Dat begrijpt iedereen. Bij een hond is het niet anders. Maar dat begint kennelijk pas nú een beetje door te dringen.

Er zijn voorbeelden te over van rassen waarbij de menselijke verfraaiingsdrang alle proporties uit het oog heeft verloren. Een borstkas die zo diep en smal is, dat de maag in het gedrang komt - maagkantelingen zijn het resultaat. Schedels die zo breed zijn dat ze niet meer door het geboortekanaal kunnen - keizersnee. Ruggen die zo lang zijn dat het onderstel het niet meer kan bijbenen - hernia. Voorsnuiten die zo kort zijn dat de ademhalingswegen in het gedrang komen - zuurstoftekort. Schedels die zo klein zijn dat ze de hersens niet meer kunnen omvatten - open fontanellen. Een extreem geplooide huid - eczeem. De lijst lijkt eindeloos.

Natuurlijke selectie zou dergelijke praktijken allang hebben afgestraft, ware het niet dat we ons uiterste best hebben gedaan om die selectie uit te schakelen.

Uitschakelen van natuurlijke selectie

Honderd jaar geleden had de natuur nog een behoorlijk grote stem in de selectie: zwakke, zieke, onaangepaste dieren hadden weinig kans op nakomelingen. Medische zorg om zieke dieren in leven te houden ontbrak, en een teefje dat niet op natuurlijke wijze kon bevallen

overleefde de bevalling niet, net zo min als de pups. Dat was voor het individu in kwestie hard, maar voor de populatie van belang, want op die manier konden ook hun schadelijke genen niet verspreid worden. De meest extreme uitwassen ten gevolge van onverantwoord fokken werden zo toch nog een beetje gecorrigeerd.

Maar in de afgelopen vijftig jaar heeft de diergeneeskunde een enorme vlucht genomen. Voor allerlei kwalen en afwijkingen werden remedies gevonden. Genezen, opereren, onderdrukken, verhelpen - de diergeneeskunde reikt ons een breed scala van middelen aan om honden met een gebrekkige genetische bagage te hulp te komen. Voor het individu is dat natuurlijk een uitkomst, en soms levensreddend. Diezelfde medische hulp maakt het echter ook mogelijk dat zo'n 'gerepareerd' dier aan de voortplanting deelneemt, en dat is voor de populatie levensbedreigend. De schadelijke genen worden weer doorgegeven aan volgende generaties, en een deel van de natuurlijke selectie op vitaliteit is daarmee uitgeschakeld.

Een ander effect van de voortschrijdende veterinaire kennis is, dat fokkers lang kunnen ontkomen aan de gevolgen van verkeerde keuzes. De gevolgen van inteelt - onder meer verminderde weerstand, verminderde vruchtbaarheid - kunnen vooruitgeschoven worden met entingen, diëten, ontstekingsremmers, hormoonkuren, kunstmatige inseminatie. De gevolgen van extreme lichaamsbouw - maagkantelingen, hernia's, hartkwalen, moeizame bevallingen - kunnen vaak operatief verholpen worden. Veel ziektes die het gevolg zijn van overmatige inzet van populaire reuen - epilepsie, schildklier- en alvleesklierproblemen, spijsverteringsstoornissen, atopieën - zijn met medicijnen te onderdrukken.

Niet alleen hebben we de natuur de mogelijkheid ontnomen om ons te corrigeren, we raken langzamerhand ook gewend aan de gevolgen daarvan. 'Bij dit ras zijn de nesten nóóit groter dan 2, 3 pups'. 'Dat ras wórdt nou eenmaal niet ouder dan 8, hooguit 9 jaar'. 'Ze bevallen altíjd via een keizersnee'. We vragen ons niet meer af of dat nou eigenlijk allemaal wel zo normaal is - we weten haast niet beter.

Inteeltdepressie

We weten haast niet beter, omdat processen als vermindering van vruchtbaarheid, verkorting van levensduur, vermindering van weerstand heel geleidelijk gaan. Tussen twee, drie, vier opeenvolgende generaties is er bijna geen verschil te merken, en voor de meeste fokkers zal het dan ook niet zichtbaar zijn. Pas bij een vergelijking over meer generaties blijkt dat er wel degelijk verschil is.

Dergelijke symptomen van achteruitgang in de vitaliteit van een ras worden samengevat met de term 'inteeltdepressie'. De term zegt het al: inteeltdepressie is het gevolg van het feit dat de individuen binnen een populatie te sterk aan elkaar verwant zijn. Er is onvoldoende genetische variatie, waardoor de populatie steeds kwetsbaarder wordt.

De combinatie van een gesloten stamboek, sterke selectie op exterieur, inteeltmethoden en het gebruik van populaire dekreuen heeft geleid tot een enorme genetische verarming bij onze hondenrassen. Waar steeds afgaat en niet bijkomt, dat wordt minder, en minder, en minder...

Het is dan ook geen wonder dat we de symptomen van inteeltdepressie beginnen waar te nemen. Allergieklachten, vatbaarheid voor infecties, reuen die niet spontaan dekken, teefjes die leeg blijven na een dekking, weeënzwakte, aanpassingsproblemen die zich uiten in nervositeit en angst, afnemende gemiddelde levensduur - het zijn allemaal uitingen van een gestaag vitaliteitsverlies.

Met behulp van antibiotica, ontstekingsremmers, kunstmatige inseminatie, keizersnee en valium valt er misschien nog wel mee te leven, maar de oorzaak van de problemen pakken we daar niet mee aan.

Hoe verder?

Afwijkingen horen bij het leven, en zijn in die zin normaal. Het is een illusie om te denken dat het mogelijk is om alleen nog maar kerngezonde honden te fokken. Zieke honden zullen altijd geboren worden, dat kunnen we niet verhinderen. We kunnen wèl de mate waarin die afwijkingen optreden beïnvloeden. Dat ze bij onze rashonden in procenten voorkomen, terwijl ze bij andere dierpopulaties in fracties van promillen voorkomen, is geen natuurwet, dat heeft vooral te maken met hoe wij onze honden hebben gefokt. We mogen niet accepteren dat een groot deel van de rashonden zodanig erfelijk belast is, dat ze zonder medisch ingrijpen geen leven hebben. Er moet iets gebeuren, zo veel is duidelijk.

Een overzicht van 150 jaar rashondenfokkerij geeft niet alleen inzicht in wat er fout is gegaan, het geeft ook de richting aan waarin we naar oplossingen moeten zoeken.
De huidige problemen zijn vooral ontstaan door:

- overdrijving van exterieurkenmerken waardoor het biologisch functioneren van de hond wordt aangetast;

- grootschalige verspreiding van de genetische afwijkingen van enkele individuen, waardoor hoge percentages honden binnen een ras lijden aan rasspecifieke erfelijke afwijkingen (populaire dekreuen);

- fokmethoden die de genetische variatie dramatisch beperken en tot inteeltdepressie leiden (inteelt, strenge selectie, populaire dekreuen).

De problemen liggen vooral op het niveau van de populatie, het ras. Voor structurele oplossingen zullen de problemen dan ook op ras-niveau moeten worden aangepakt. Dat kan geen fokker in z'n eentje, dat vereist een gezamenlijke inspanning van fokkers, rasvereniging, keurmeesters en eigenaars.

Diergeneeskundige zorg beweegt zich op het terrein van het individu, niet op het terrein van de populatie. De diergeneeskunde biedt - broodnodige - uitkomst voor dieren die medische zorg behoeven, maar kan niet voorkomen dat zulke dieren worden geboren, en dát is nou juist het probleem dat we moeten aanpakken. Dat betekent dat we geen structurele oplossingen kunnen verwachten vanuit de diergeneeskunde.

Hoe verder met overdreven exterieur?

Waar gezondheids- en welzijnsproblemen een regelrecht uitvloeisel zijn van een extreme interpretatie van de rasstandaard, is de oplossing duidelijk. Daar dienen de schoonheidsidealen te worden bijgesteld, zowel op tentoonstellingen als bij de keuze van fokdieren.
In het verleden is het gelukt om, via gericht fokken, lichamelijke kenmerken zo ver te overdrijven dat ze disfunctioneel werden. Dan moet het nu toch mogelijk zijn om, op dezelfde

manier, de ontstane schade weer teniet te doen, door bij de fokkerij de voorkeur te geven aan de dieren met minder extreme kenmerken.

Hoe verder met rasspecifieke erfelijke afwijkingen?

Het wordt moeilijker als we oplossingen zoeken voor de grootschalige verspreiding van erfelijke afwijkingen. Daarbij gaat het vrijwel altijd om recessieve afwijkingen - dat wil zeggen dat we wel de lijders kunnen herkennen, maar lang niet altijd de dragers, de honden die de afwijking doorgeven zonder zelf ziek te zijn.

Uitsluiten van alle 'verdachte' dieren - lijders, dragers en hun naaste familie - zou voor de meeste rassen rampzalig zijn, omdat dan wéér een groot deel van het genenbestand verdwijnt. En we hebben gezien waar dat toe leidt.

Voor sommige erfelijke afwijkingen bestaat intussen DNA- of markeronderzoek voor een beperkt aantal rassen. Met DNA-onderzoek kunnen de genetisch vrije honden, de dragers en de lijders al op jonge leeftijd worden geïdentificeerd, voordat ermee wordt gefokt. Bij verstandig gebruik kan DNA-onderzoek ons helpen te voorkomen dat er zieke honden worden gefokt. Dat kan, door geen ouderdieren te combineren die beide het defecte gen in kwestie kunnen doorgeven (lijders en dragers).

Toch moeten we goed de valkuilen van DNA- en ander gezondheidsonderzoek voor ogen blijven houden. De verleiding is groot om alleen nog maar met vrije honden te fokken. Het resultaat daarvan is onvermijdelijk: verdere verarming van het genenbestand, en op termijn nieuwe erfelijke afwijkingen. Want àlle honden dragen schadelijke genen bij zich, als het niet voor de ene ziekte is, dan is het wel voor een andere.

Met DNA-onderzoek en ander onderzoek kunnen we hopelijk voor een beperkt aantal erfelijke afwijkingen de ontstane schade indammen. Maar daarmee bestrijden we alleen maar de symptomen van dat veel ernstiger proces, het verlies van erfelijke variatie. De oorzaken worden er niet mee aangepakt. Die liggen voornamelijk in de overmatige inzet van een veel te klein aantal reuen. En zolang we daarmee doorgaan, blijft het dweilen met de kraan open.

We zullen voorlopig moeten blijven dweilen. Maar laten we dan intussen wèl de kraan dichtdraaien, door het aantal dekkingen per reu te limiteren. Daarmee voorkomen we dat de schadelijke genen van één individu zich over een heel ras verspreiden. Risicospreiding is de enige manier om het probleem van rasspecifieke erfelijke afwijkingen structureel aan te pakken. Super-vererves bestaan niet, hebben nooit bestaan en zullen nooit bestaan.

Wat te doen aan inteeltdepressie?

Om de problemen aan te pakken die samenhangen met het verlies aan genetische variatie, zal het roer nog veel verder om moeten.

Beperking van het aantal dekkingen per reu is ook daarbij een belangrijke stap, maar niet voldoende. De nog aanwezige genetische variatie binnen een populatie zal optimaal gebruikt moeten worden. Dat betekent dat de fokdieren een zo breed mogelijke weerspiegeling van het ras moeten vormen. Als we de resterende genetische variatie willen behouden, en de gestaag toenemende inteelt een halt willen toeroepen, heeft het weinig zin om 30 dekkingen te verdelen over vier nestbroertjes. Dan moeten we op zoek naar de minder verwante

honden, en misschien de kampioenen even op stal zetten. Onze fokreglementen heel kritisch bekijken, en vooral geen onnodige barrières opwerpen. Dan moeten we leren om de middenmoot van 'gewone', goed-functionerende G- en ZG-hondjes met respect te behandelen, want dáárin zit de genetische variatie.

En als de nood zó hoog gestegen is dat er binnen het ras geen variatie meer te vinden is, dan moeten we misschien zelfs helemaal terug naar het begin van de problemen, het stamboek weer opengooien, en kruisingen met een verwant ras overwegen. Inteeltdepressie bestaat echt. Ook bij honden. Juist bij rashonden. Misschien zouden rasverenigingen er goed aan doen om 'verbetering van het ras' uit hun doelstelling te schrappen. Laten we beginnen met 'herstel van het ras'. Dan kunnen we misschien weer hopen op 'behoud'.

Ja maar, bij mijn ras ligt het anders ...

Het bovenstaande is natuurlijk een heel sterk vereenvoudigde schets. Niet alle rassen zijn voornamelijk showrassen, niet alle rassen hebben in dezelfde mate te kampen met erfelijke afwijkingen, niet alle rassen vertonen tekenen van inteeltdepressie, en lang niet alle rassen hebben te lijden gehad onder misvormende schoonheidsidealen.

Maar laten we onszelf niets wijsmaken. Voor werkkampioenen gelden echt dezelfde geneticawetten als voor showkampioenen, voor polygene afwijkingen gelden dezelfde wetten als voor enkelvoudig verervende ziektes.

De processen zijn in ieder ras gelijk. Sommige rassen bevinden zich aan het einde van de doodlopende weg, andere zijn pas halverwege. Dat verandert niets aan het feit dat de weg dood loopt.

Literatuur:
Armstrong, John B., The Canine Diversity Project (http://www.canine-genetics.com/), onder meer:
'The nature of genetic diseases' (1998)
'Eliminating mutation: the impossible dream' (1999)
'Population genetics and breeding' (2000)
Bragg, J. Jeffrey, Purebred Dog Breeds into the Twenty-First Century (1998)
Gubbels, E.J., 'Erfelijkheidsonderzoek, een zaak van overleven' (Colliewijzer, maart 1992).
'Hondenfokkerij en erfelijkheidsleer' (Het Collieblad, juni 1993).
'Gestoorde fertiliteit, een erfelijk probleem' (Nederlands Congres voor Hondenfokkers, De Reehorst, Ede, 1997).
Wachtel, H., Breeding Dogs for the Next Milennium (1997).
Bron: Website Genetic Counselling Services : www.gencouns.nl

AVLS
de rasvereniging
voor Saarlooswolfhonden
www.avls.nl

Op zondag 13 april hebben we in natuurgebied Het Leesten gewandeld.

Het weer was prachtig en er kwamen maar liefst 32 Saarlooswolfhonden en bijna het dubbele aantal baasjes opdagen! We liepen in groepjes, waarbij onze Saarloosjes als altijd weer veel bekijks hadden.

Groep twee gaat achter groep1 aan

Even uitrusten en dan weer verder

Uit de weg, hier komt groep vier!

Willy heeft een handige riem gevonden

Na de lunch gaf Dr. M. Schilder, gedragsbioloog aan de faculteit Diergeneeskunde Utrecht een lezing met videopresentatie over angst en gedragsproblemen bij honden. Gezien het grote aantal vragen en de levendige discussie na afloop voorzag de lezing in een behoefte.

Tijdens de lezing van Dr. Schilder...

... lagen wij het liefst hier, onder tafel!

De foto's in deze nieuwsbrief werden beschikbaar gesteld door Karen van der Meijs, Gerard de Moor, Marijke Saarloos, Jan Windhouwer, Carmen Tyborski, Irene van Druenen, Jan Dirkzwager, Johan Berends en Didier Prongué.